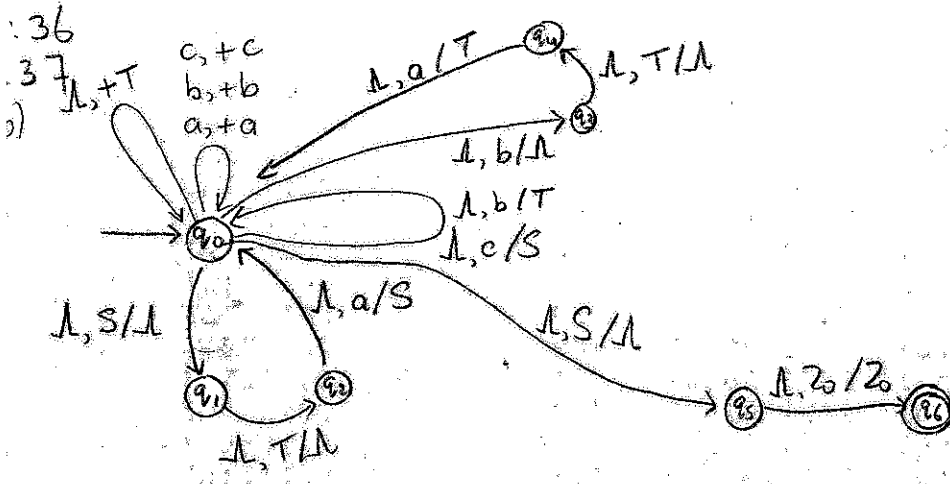
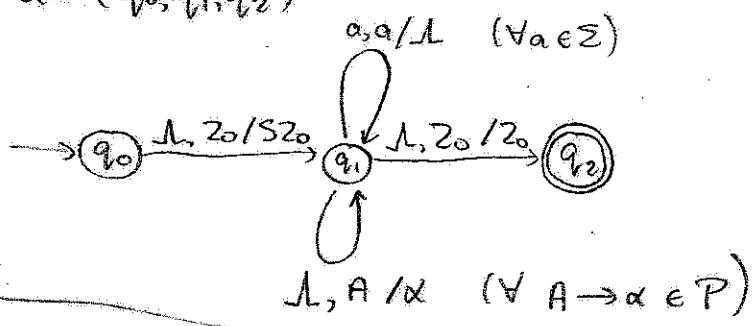
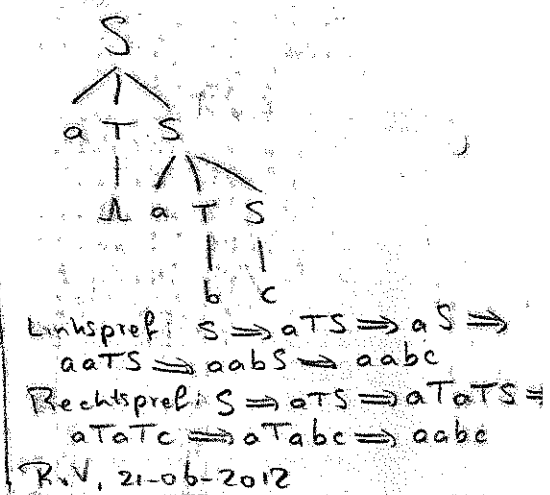

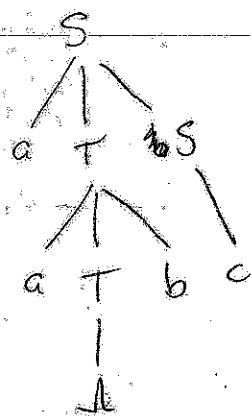
1:33 (a) $Q = (q_0, q_1, q_2)$

Alternatief 1c)

1:43 (c)

Afleiding (links-preferent) is:
 $S \Rightarrow aTS \Rightarrow aaTbS \Rightarrow aabS \Rightarrow aabc$

Afleiding (rechts-preferent) is:
 $S \Rightarrow aTS \Rightarrow aTc \Rightarrow aaTbc \Rightarrow aabe$

R.v.V., 21-06-2012

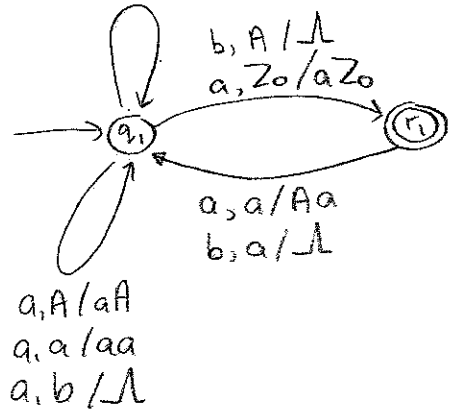
1:45 (d)

- $(q_0, aabc, Z_0) \vdash (q_0, abc, aZ_0) \vdash (q_0, bc, aaZ_0) \vdash (q_0, bc, TaaZ_0)$
- $\vdash (q_0, c, bTaaZ_0) \vdash (q_0, c, TaaZ_0) \vdash (q_1, c, aaZ_0) \vdash (q_0, c, TaZ_0)$
- $\vdash (q_0, \Lambda, cTaZ_0) \vdash (q_0, \Lambda, STaZ_0) \vdash (q_1, \Lambda, TaZ_0) \vdash (q_2, \Lambda, aZ_0)$
- $\vdash (q_0, \Lambda, SZ_0) \vdash (q_5, \Lambda, Z_0) \vdash (q_6, \Lambda, Z_0)$

1:50

11:50
2 a)

$b, A/\Lambda$
 $b, b/bb$
 $b, z_0/bz_0$

11:54

Pleer loopt zo

b) De toestanden Q zijn alle paren van toestanden uit M_1 en M_2 :

$$Q = Q_1 \times Q_2$$

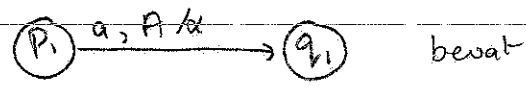
De begintoestand is het paar van de begintoestanden uit M_1 en M_2

$$q_0 = (q_1, q_2)$$

De eindtoestanden zijn alle paren van eindtoestanden uit M_1 en uit M_2

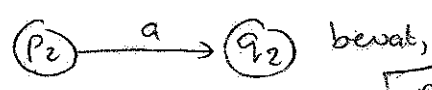
$$A = A_1 \times A_2$$

Als M_1 een transitie

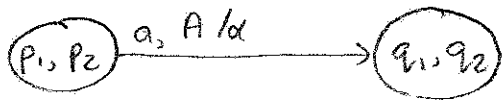
bevat

en M_2 een transitie

bevat,

bevat M een transitie

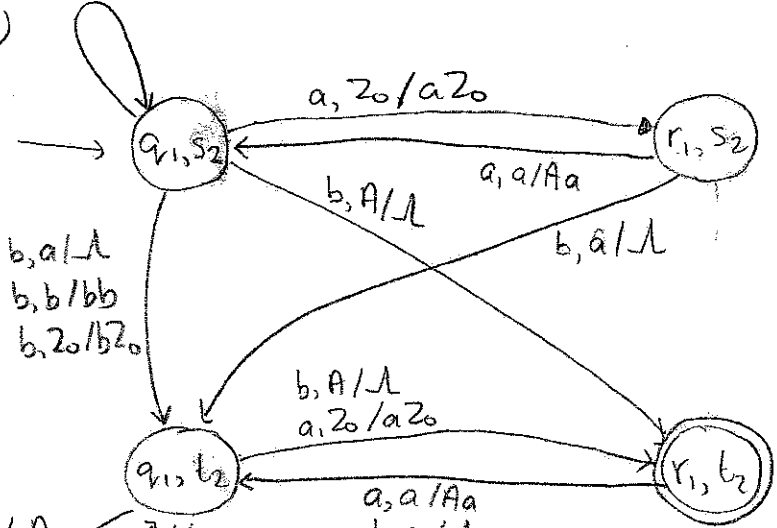

Als M_1 een transitie
 $p_1 \xrightarrow{A, A/a} q_1$ bevat,
 bevat M transities
 $(p_1, p_2) \xrightarrow{A, A/a} (q_1, p_2)$
 voor alle $p_2 \in Q_2$

11:59

c)

$a, b/L$
 $a, a/aa$
 $a, A/aA$

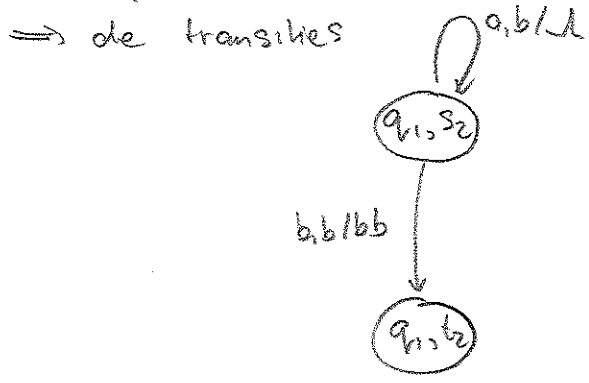
$a, A/aA$
 $a, a/aa$
 $a, b/L$

$b, a/L$
 $b, b/bb$

d) Uitwerking tentamen Fundamentele Informatica 3, maandag 11 juni 2012

Alle vier toestanden kunnen ooit bereikt worden, bijvoorbeeld bij invoer aba

Als de 'bovenste twee' toestanden blijft je slechts zolang je a's leest. Zo gauw je een b leest, ga je naar beneden, en daar blijft je dan => bovenin zul je nooit een b op de stapel hebben staan, want die zet je erop als je een b leest (en er geen a/A op de stapel staat).

zul je nooit gebruiken

Alle andere transities kunnen wel ooit gebruikt worden.

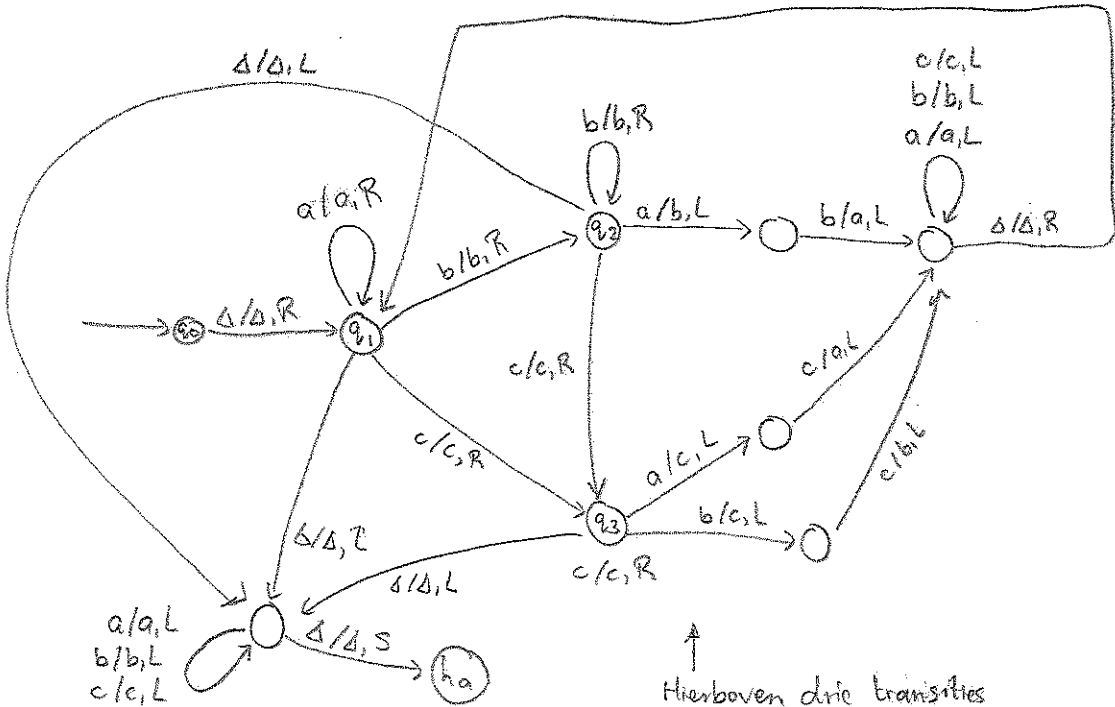
12:20

13:46

3) T loopt de string van links naar rechts door, en onthoudt wat de 'grootste' letter is die hij tot nu toe heeft gezien: alleen a's, ^{q1} ook b's, ^{q2} of ook c's. ^{q3}

Zo gauw T een letter tegenkomt die kleiner is dan de grootste tot nu toe (dat is tevens de vorige gelezen letter), verwisest hij deze twee letters en begint van voren af aan (weer aan de linker kant dus).

Als we aan rechterkant op b stuiten, staat kennelijk hele woord 'in de goede volgorde'!

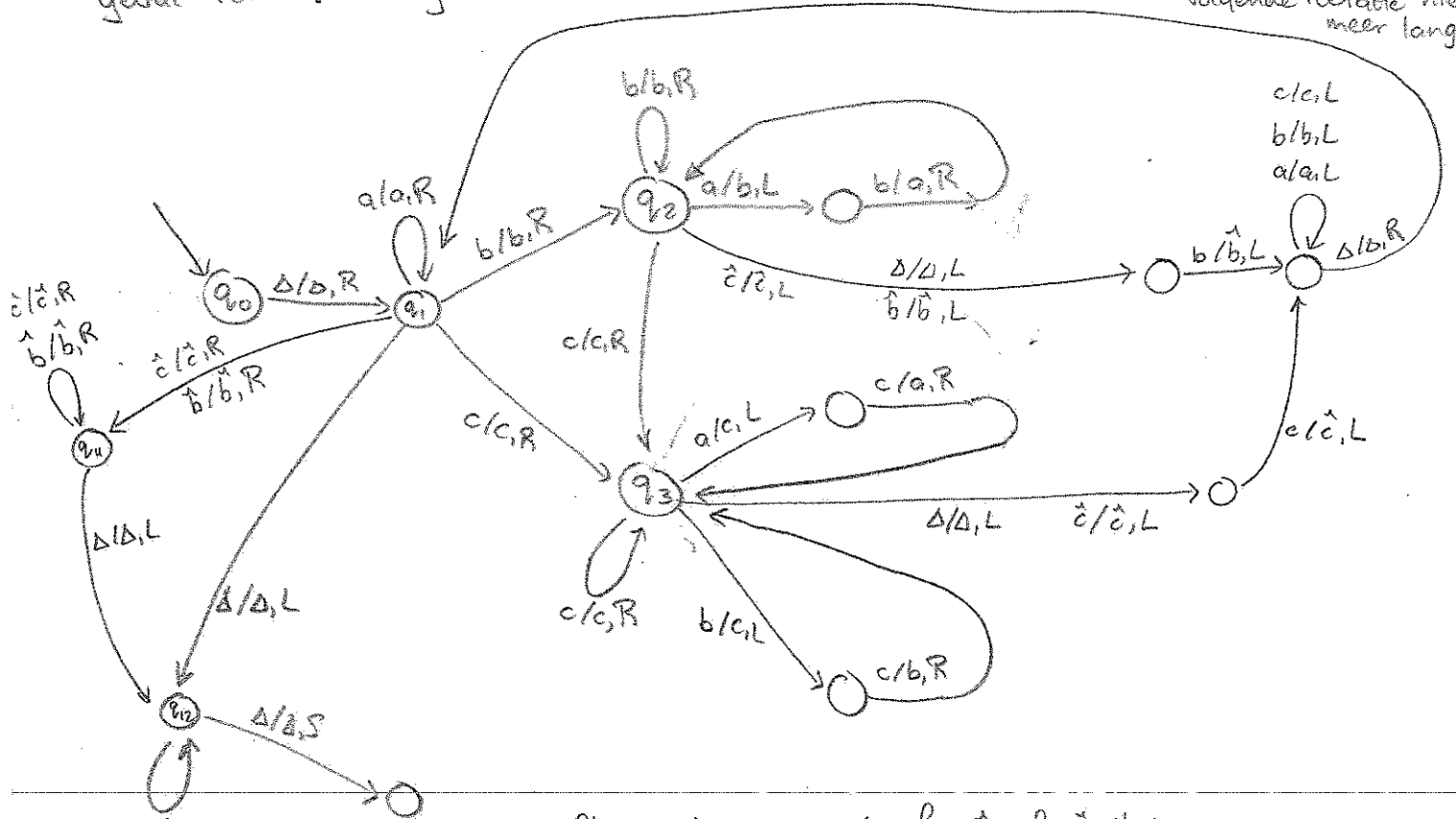

Hierboven drie transities omdat we een kleinere letter tegenkomen dan de grootste tot nu toe

14:01

Alternatief: à la Bubble Sort (hebben we in HW3 bekeken)

Als we twee letters moeten verwisselen, lopen we door naar rechts (na het verwisselen). Zo komt in één iteratie grootste element in ieder geval rechts. Dat grootste element markeren we met een $\wedge$. Daar hoeven we volgende iteratie niet meer langs

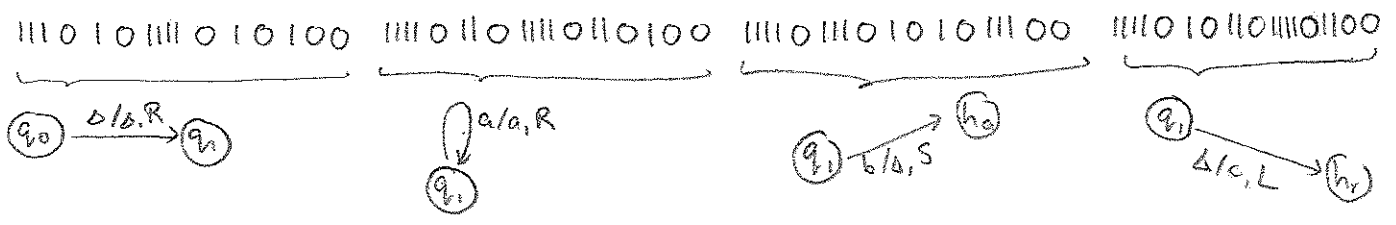

Als we in q_1 op Δ of $\hat{b}$ of $\hat{c}$ stuiten, weten we dat alles in goede volgorde staat $\Rightarrow$ alleen (zonnelig) nog $\wedge$ verwijderen, in q_{11} en q_{12}

14:16
14:20

4 (a) $e(q_0) = III$ $e(q_1) = IIII$ $e(h_a) = I$ $e(h_r) = II$
 $e(\Delta) = I$ $e(a) = II$ $e(b) = III$ $e(c) = IIII$
 $e(R) = I$ $e(L) = II$ $e(S) = III$

We hoeven alleen de vier transities te coderen.
 Als $\delta(p, a) = (q, b, D)$, wordt de codering: $e(p)0e(a)0e(q)0e(b)0e(D)0$
 En dan ná iedere transitie een extra 0

14:28
Evt ook begintbestand coderen, want moet volgens derde editie.

14:30

- (b) * x moet van de vorm $((1^*0)^5 0 ((11^*0)^5 0))^*$ zijn,
 ofwel minstens één vijf-tal strings van minstens één 1, gescheiden door 0'en
- * (de combinaties van) de eerste twee componenten van de vijf-tallen moeten allemaal verschillend zijn,
 ofwel iedere transitie wordt maar één keer gedeeld,
 en er zijn niet twee verschillende transities voor een combinatie (toestand, letter)
- * de eerste component van elk vijf-tal bevat minstens drie 1'en,
 ofwel er zijn geen transities vanuit h_a en h_r
- * de laatste component van elk vijf-tal bevat hoogstens drie 1'en,
 want er zijn maar drie mogelijke richtingen

14:36

- 5 (a) 'Het grote doel' van deze producties is om een willekeurige beginconfiguratie van de Turingmachine te genereren, inclusief een begin-toestand en voldoende vakjes met Δ achter de invoer om de berekening van de Turingmachine voor zijn invoer helemaal te kunnen simuleren (althans voor een invoer die geaccepteerd wordt)
- symbolen worden steeds dubbel gegenereerd, omdat we met de tweede kopie de Turingmachine gaan simuleren, terwijl we in de eerste kopie de oorspronkelijke invoer onthouden. Die eerste kopie hebben we nodig als we in stap 3 deze oorspronkelijke invoer willen reconstrueren.
  - Het doel van de productie $S \rightarrow S(\Delta\Delta)$ is om voldoende vakjes met Δ na de invoer te genereren (zie 'grote doel') in de beginconfiguratie
  - Het doel van de productie $T \rightarrow q_0(\Delta\Delta)$ is om de stap 1 (het genereren van een beginconfiguratie) af te ronden: we zetten nog een Δ voor de invoer, en zetten daarvoor de begintoestand q_0 .

14:46

(b) Tweede soort: simuleren van de Turingmachine

$$\begin{aligned}
 q_0(\sigma\Delta) &\rightarrow (\sigma\Delta)q_1 & \sigma \in \{a,b,\Delta\} \\
 q_1(\sigma a) &\rightarrow (\sigma a)q_1 & \text{" " "} \\
 q_1(\sigma b) &\rightarrow h_a(\sigma\Delta) & \sigma \text{ " "} \\
 (\sigma_1\sigma_2)q_1(\sigma_3\Delta) &\rightarrow h_r(\sigma_1\sigma_2)(\sigma_3c) & \begin{array}{l} \sigma_1, \sigma_3 \in \{a,b,\Delta\} \\ \sigma_2 \in \{a,b,c,\Delta\} \end{array}
 \end{aligned}$$

14:50

• Derde soort: reconstrueren van oorspronkelijke invoer

$$\begin{aligned}
 h_a(\sigma_1\sigma_2) &\rightarrow h_a(\sigma_1\sigma_2)h_a & \sigma_1 \in \{a,b,\Delta\} & \sigma_2 \in \{a,b,c,\Delta\} \\
 (\sigma_1\sigma_2)h_a &\rightarrow h_a(\sigma_1\sigma_2)h_a & \text{" " "} & \text{"} \\
 h_a(\Delta\sigma_2) &\rightarrow \perp & \sigma_2 \in \{a,b,c,\Delta\} \\
 h_a(\sigma_1\sigma_2) &\rightarrow \sigma_1 & \sigma_1 \in \{a,b\} & \sigma_2 \in \{a,b,c,\Delta\}
 \end{aligned}$$

14:53

(e)

$$\begin{aligned}
 S &\Rightarrow \underline{I} \Rightarrow \underline{T(aa)} \Rightarrow \underline{T(bb)(aa)} \Rightarrow \underline{T(aa)(bb)(aa)} \Rightarrow \dots \\
 q_0(\Delta\Delta)(aa)(bb)(aa) &\Rightarrow (\Delta\Delta)q_1(aa)(bb)(aa) \Rightarrow (\Delta\Delta)(aa)q_1(bb)(aa) \Rightarrow \\
 (\Delta\Delta)(aa)h_a(bb)(aa) &\Rightarrow (\Delta\Delta)h_a(aa)h_a(bb)(aa) \Rightarrow h_a(\Delta\Delta)h_a(aa)h_a(bb)(aa) \\
 \Rightarrow h_a(\Delta\Delta)h_a(aa)h_a(bb)h_a(aa) &\Rightarrow h_a(aa)h_a(bb)h_a(aa) \Rightarrow \\
 a h_a(bb)h_a(aa) &\Rightarrow ab h_a(aa) \Rightarrow aba.
 \end{aligned}$$

15:00.

6) 20124

a) AcceptsAllLengths

Stelling van Rice direct toepasbaar, want

- * er staat: gegeven een Turing machine T
- * er staat feitelijk: bevat L(T) woorden van alle lengtes ≥ 0
 $\Rightarrow$ dat is een taal eigenschap
- * dit is een niet-triviale taal eigenschap,
 want er is een TM T_1 met $L(T_1) = \Sigma^*$ $\Rightarrow T_1$ heeft de eigenschap
 er is een TM T_2 met $L(T_2) = \emptyset$ $\Rightarrow T_2$ heeft de eigenschap niet

AcceptsLengthN

zelfde antwoord, behalve bij tweede * moet staan.

- * er staat feitelijk: bevat L(T) een woord van lengte N
 $\Rightarrow$ dat is een taal eigenschap.

AcceptsLength

Stelling van Rice is niet direct toepasbaar, want

- * er staat niet (slechts): gegeven een Turing machine T

20134

b) Dat moet dus wel AcceptsLength worden.

Een instantie van AcceptsLength is een tweetal (T_2, N_2) met T_2 een TM en N_2 een geheel getal ≥ 0

We kunnen AcceptsLengthN hiernaar reduceren
 Een instantie van AcceptsLengthN is een TM T_1

Neem als $T_2 = T_1$ en als $N_2 = N$ van het beslissingsprobleem AcceptsLengthN.
 Zo'n instantie $(T_2, N_2) = (T_1, N)$ is eenvoudig, en dus zeker algoritmisch te construeren uit T_1 .

Inderdaad geldt:

- T_1 ja-instantie van AcceptsLengthN $\Leftrightarrow T_1$ accepteert een woord van lengte N $\Leftrightarrow$
- $T_2 = T_1$ accepteert een woord van lengte $N_2 = N \Leftrightarrow (T_2, N_2)$ is ja-instantie van AcceptsLength

We hebben dus inderdaad een reductie: $\text{AcceptsLengthN} \leq \text{AcceptsLength}$.

Omdat AcceptsLengthN volgens de stelling van Rice onbeslisbaar is, (zie (a))
 is AcceptsLength ook onbeslisbaar.

201ub.